

Problematika gostinskega kadra v turizmu se stopnjuje (tema)

pripravili Martina Gojkošek in Lilijana Pušnik-Čede

Ljubljana, 21. maja - Problematika pomanjkanja gostinskega kadra v slovenskem turizmu je trajnega značaja, z gospodarsko rastjo in zmanjševanjem števila brezposelnih v državi pa se le še stopnjuje, pravijo na gospodarskem ministrstvu. Redki so delodajalci, ki se zavedajo, kako zelo je pomembno, da zaposlijo kakovosten in izobražen kader, pa menijo v sindikatu.

Turistično-gostinska zbornica Slovenije in Obrtno podjetniška zbornica Slovenije ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo redno opozarjata na pomanjkanje kadrov za delo v gostinstvu. "Še posebej so zaskrbljeni zaradi prihajajoče poletne turistične sezone," so za STA povedali na ministrstvu.

Skupaj se obračajo na ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, med drugim s prošnjo, naj med deficitarne poklice uvrsti poklice kuhar, natakar in sobarica ter jih s tem vključi tudi v javni razpis za pridobitev štipendij.

Zaradi pomanjkanja kadrov v Sloveniji turistično gospodarstvo velikokrat zaposluje tujce. Pri tem pa mora biti pozorno na poznavanje slovenskega jezika pri natakarjih, ki so v neposrednem stiku z gosti - k temu jih obvezuje zakon o javni rabi slovenskega jezika, so opozorili na ministrstvu.

Podjetja v zvezi z zaposlovanjem tujih kadrov opozarjajo tudi na dolgotrajne postopke, visoke stroške in administrativno breme pri pridobivanju delovnih dovoljenj. Februarja je tako ministrstvo za delo gostilo sestanek s socialnimi partnerji na temo zaposlovanja tujih delavcev.

Turistično gospodarstvo želi, da se na seznam poklicev, pri katerih zaposlitev tujca ni vezana na trg dela, uvrsti tudi natakarja, sobarico in pomožno osebje v kuhinji. Zaenkrat je na tem seznamu poklic kuharja. Ker odredba o določitvi teh poklicev velja do konca junija, bo v tem ali prihodnjem mesecu ponovno sklican sestanek na ministrstvu za delo na to temo, so še dodali.

Kršitve še vedno pogoste, inšpektorjev premalo

Dokler ne bomo uredili boljših delovnih pogojev, ugodnejšega delovnega časa - da bodo zaposleni imeli čas tudi za zasebno življenje - ter višjih plač, bo vedno težje pri pridobivanju delavcev v panogi, pa najsi gre za domače ali tuje delavce, pa je prepričana generalna sekretarka Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije Breda Črnčec.

"V kolikor bomo želeli obdržati zaposlene in pridobiti nove, bo gostinske poklice treba dvigniti na raven pomembnih in dobro plačanih poklicev, ki bodo v svoje vrste pritegnili tudi mlade. Tem poklicem je potrebno vrniti ugled, da bodo v družbi znova postali cenjeni," je pristavila.

Redki so delodajalci, ki se zavedajo, kako zelo je pomembno, da zaposlijo kakovosten in izobražen kader, je nadaljevala Črnčecova. Zaposlene je treba za kakovostno opravljanje dela dobro plačati, jih stimulirati in nagrajevati, ob tem pa jim nuditi tudi možnost izobraževanja in kariernega razvoja. "A vse to bo moralo šele priti v zavest še marsikaterega delodajalca v Sloveniji," je opozorila.

Plače v dejavnosti gostinstva in turizma so kljub razcvetu panoge še vedno na repu storitvenih dejavnosti. Povprečna bruto plača v Sloveniji je v februarju znašala 1714,49 evra, v dejavnosti gostinstva pa 1180,81 evra. Veliko delavcev prejema plače malo nad minimalno, ki je 886,63 evra bruto, marsikje pa še to ne.

Pri tem pa se pri marsikaterem delodajalcu pojavljajo tudi kršitve delovne zakonodaje na področju delovnega časa, počitkov, plačevanju presežnih ur, kršitve so pogoste tudi pri zamikih izplačila plač. Prav tako se pojavlja vse več kršitev pri zaposlovanju tujih delavcev, ki jih denimo želijo delodajalci kljub želji po predčasni prekinitvi delovnega razmerja zadržati pri sebi.

Sindikati v primeru nespoštovanja zakonodaje najprej opozori delodajalca, sicer pa kršitve prijavi na inšpektorat za delo ali druge ustrezne institucije. Inšpektorji bodo, kot so se dogovorili s sindikatom, v letošnji poletni sezoni izvajali nadzor tudi nad delovnim časom, počitki ter izplačilom regresa za letni dopust, še poseben nadzor v gostinstvu pa bo potekal v avgustu. Inšpektorjev je sicer še vedno premalo, je še dodala Črnčecova.

Pri zaposlovanju tujih kadrov zadržani

V slovenskih turističnih podjetjih najraje zaposlujejo lokalne kadre. "Večinoma se začne na recepciji ali v strežbi, kamor poskusimo privabiti čim več zaposlenih iz lokalnega okolja. Iz tega kadra gradimo naprej, ga razvijamo in izobražujemo znotraj podjetja, tako da dobimo kadre za višje funkcije," je za STA ob robu Slovenske turistične borze prejšnji teden povedal vodja dogodkov v družbi Postojnska jama Žan Mlinar.

V Termah Snovik mlade iz okolice pritegnejo tudi s štipendijami. "Tako jih po končanju šolanja zadržimo vsaj nekaj časa," je povedala direktorica term Petra Zlatoper. "Zelo se angažiramo, imamo individualni pristop do zaposlenih z različnimi ugodnostmi," je pojasnila.

Oblikovanje stalne ekipe je v Hotelu Planinka v Zgornji Savinjski Dolini trajalo kar okoli pet let, je povedala lastnica in menedžerka hotela Helena Bizjak Žerovnik. "Zadnja leta imamo ustaljeno ekipo, ki pa smo jo dolgo iskali," je pojasnila.

V turističnem gospodarstvu izpostavljajo tudi problem znanja in sposobnosti delovne sile. Alenka Blaško iz tolminskega hotela Dvorec je tako povedala, da imajo v svoji ekipi denimo le enega šolanega natakara, drugi so priučeni. "Veliko časa se porabi za uvajanje kadra," je izpostavila.

V Bohinjskem Eco Hotelu so standardi še nekoliko višji kot kje drugje, saj so štirizvezdni superior hotel in pričakujejo določeno znanje oz. izkušnje, da lahko zadovoljijo svoje goste, je povedala predstavnica podjetja Najda Djordžević. "Locirani smo v Bohinjski Bistrici, zato je za nas pridobivanje kakovostnega kadra morda še malo večji izziv kot za koga drugega," je dodala.

Vsi sogovorniki pa so poudarili, da se v prvi vrsti raje odločajo za domače delavce kot tuje. "Smo ekoterme, zato zaenkrat ne zaposlujeemo veliko tujih kadrov. Če domačih ne bo, pa bomo morali tudi v to smer," je dejala Zlatoperjeva. "Ne želimo se posluževati kadrov iz tujine, saj natakari iz tujine ne more postreči gosta v našem hotelu - to se nam ne zdi skladno z našo usmeritvijo in ni dobra referenca za naprej," je podobno razmišljala Bizjak Žerovnikova.

Veliko predstavnikov turističnega gospodarstva je izpostavilo tudi hitro menjavanje kadrov, pri čemer delavcev pogosto ne zadržijo niti višje plače. "Največji problem je v naravi dela, ki poteka

tudi čez praznike, med počitnicami, ponoči ..." je izpostavila Blaškova. Se pa predstavniki turističnega gospodarstva strinjajo, da bo v luči rasti števila turistov in vse večjega števila ponudnikov gostinskih, hotelirskih in drugih storitev potrebno ukrepati - tako v samih podjetjih kot tudi na področju šolanja in zakonodaje.